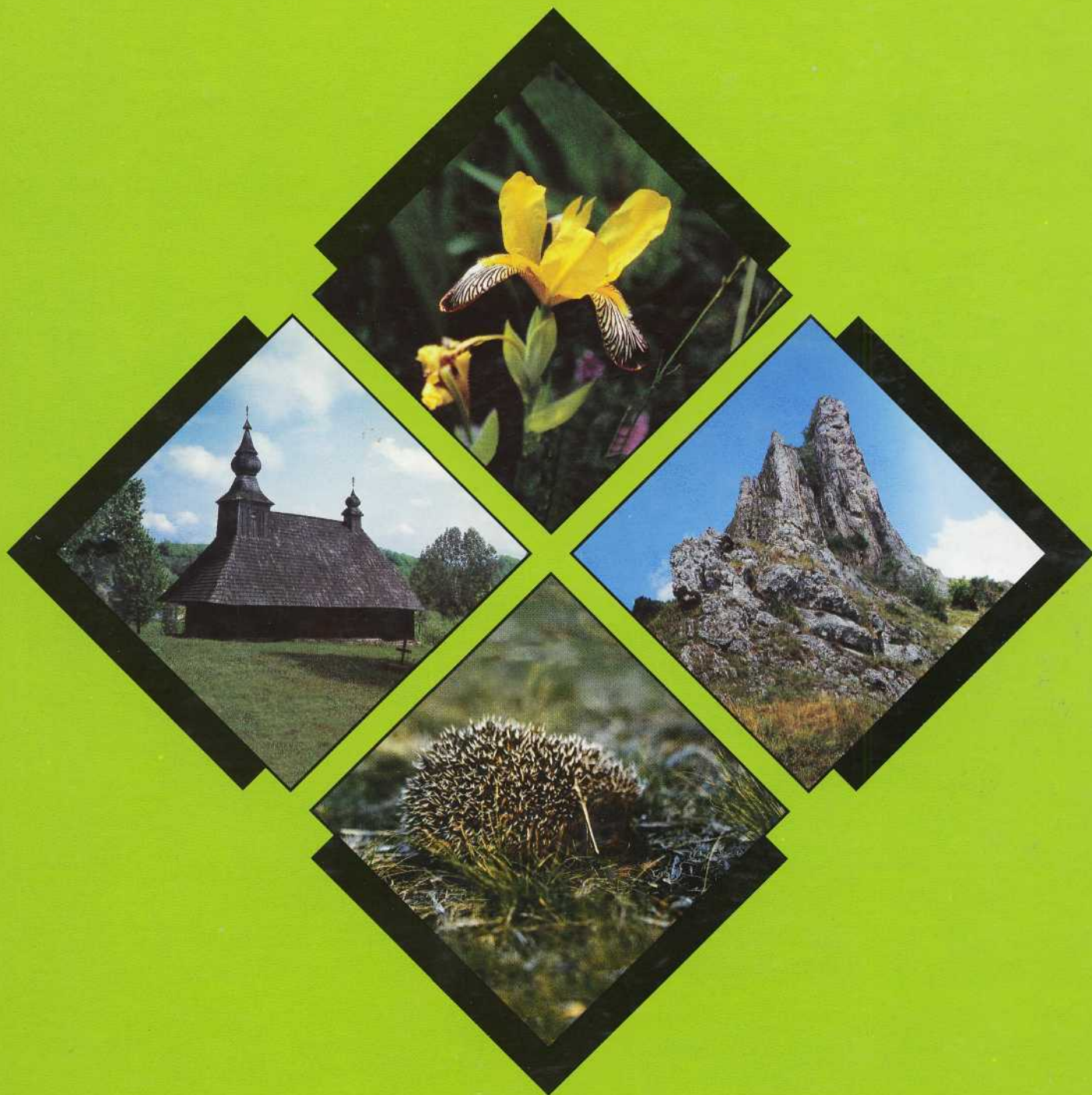

**MINISTERSTVO ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

**SPRÁVA O STAVE
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY
V ROKU 1994**

MINISTERSTVO ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

**SPRÁVA O STAVE
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY
v roku 1994**

SLOVENSKÁ AGENTÚRA
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

◆ ZÁVER

Medzi hlavné povinnosti každého demokratického štátu patrí zabezpečovanie rozvoja starostlivosti o životné prostredie tvoriaceho neoddeliteľnú súčasť celkového rozvoja spoločnosti.

Základným dokumentom deklaráčiacim východiská, ciele a program Slovenskej republiky v tejto oblasti je dokument **Stratégia, zásady a priority štátnej environmentálnej politiky**, ktorý bol schválený vládou Slovenskej republiky dňa 7.9.1993 a Národnou radou

Slovenskej republiky dňa 18.11.1993- Vychádza z dokumentov **Konferencie OSN o životnom prostredí a rozvoji** konanej v roku 1992 v Rio de Janeiro, hlavne **Agendy 21**. Ďalej vychádza z **Environmentálneho akčného programu pre Strednú a Východnú Európu** prijatého v roku 1993 v Luzerne a stratégie trvalo udržateľného rozvoja.

Na Stratégiu, zásady a priority štátnej environmentálnej politiky nadväzujú na okresných úrovniach **konceptie starostlivosti o životné prostredie**, vypracované vo všetkých 38 okresoch Slovenskej republiky.

Štátnu správu vo veciach tvorby a ochrany životného prostredia v Slovenskej republike v zmysle zákona Slovenskej národnej rady č. 595/1990 Zb. o štátnej správe pre životné prostredie v znení neskorších predpisov vykonávali **Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, 38 okresných úradov životného prostredia, 121 obvodných úradov životného prostredia, Slovenská inšpekcia životného prostredia a obce**. Za starostlivosť o životné prostredie zodpovedali parciálne aj ďalšie ministerstvá a v ich pôsobnosti miestne orgány štátnej správy a inšpekcie. Významné aktivity v tejto oblasti vyvíjali aj **odborné organizácie** rezortu životného prostredia, odborné organizácie ďalších rezortov, **vysoké školy, ústavy Slovenskej akadémie vied**, ako aj **mimovládne organizácie** s environmentálnym zameraním.

Významnou mierou k riešeniu nahromadených environmentálnych problémov životného prostredia hlavne v obciach prispieva • **Štátny fond životného prostredia Slovenskej republiky** vo forme dotácií, čím sa čiastočne eliminuje hlavná prekážka ich riešenia, ktorou je nedostatok finančných zdrojov obcí i viacerých podnikov.

Pozitívny odraz v stave životného prostredia nachádza aplikácia **právných noriem s environmentálnym zameraním**, pričom možno konštatovať vysoký podiel

kompatibility s environmentálnym právom krajín Európskej únie a dodržania princípu uhrádzania výdavkov spojených s odstraňovaním znečistenia alebo poškodenia životného prostredia jeho znečisťovateľom alebo poškodzovateľom.

Dôsledným uplatňovaním a dodržiavaním právnych predpisov, dotvorením sústavy environmentálneho práva a dosiahnutím cieľov **Stratégie štátnej environmentálnej politiky** a **okresných koncepcií** sa vytvárajú reálne predpoklady ďalšieho zlepšenia životného prostredia v Slovenskej republike, najmä postupného odstránenia nahromadených environmentálnych problémov z minulosti. K tomu by mal viesť aj pripravovaný **Národný environmentálny akčný program**, ktorý by mal skonkretizovať opatrenia na ďalšie obdobie do roku 2000 tak, aby viedli k **trvalo udržateľnému rozvoju** a k **trvalo udržateľnému životu** na Slovensku, vo väzbe na Európu i celú Zem.

• ZOZNAM VYBRANÝCH POUŽITÝCH SKRATIEK

AMS	- Automatická monitorovacia stanica
BSK_s	- Biologická spotreba kyslíka - päťdňová
CFC_s	- Chlorofluorocarbóny
ČMS	- (čiasťkový monitorovací systém)
ČOV	- Čistiareň odpadových vôd
DPZ	- Diaľkový prieskum Zeme
D.U.	- Dobsonove jednotky
EECONET	- European Ecological Network - Európska ekologická sieť
EHK	- Európska hospodárska komisia
EMEP	- European Monitoring and Evaluation Programme - Program pre monitorovanie a hodnotenie diaľkového prenosu znečistenia ovzdušia v Európe
ENO	- Elektráreň Nováky
EOAR	- Ekvivalentná objemová aktivita radónu
ES	- Európske spoločenstvo
EÚ	- Európska únia
GEF	- Globálny environmentálny fond
GÚDŠ	- Geologický ústav Dionýza Štúra
HDP	- 1 Irubý domáci produkt
CHKO	- Chránená krajinná oblasť
CHN	- Chránené nálezisko
CHPaZ	- Chránený park a záhrada
CHPP	- Chránená prírodná pamiatka

CHPV	- Cliránený prírodný výtvar
CHŠP	- Chránená študijná plocha
CHSK	- Chemická spotreba kyslíka
IH	- Imisná hodnota/limit
IRIS	- Integrovaný radiačný a informačný systém
IUCN	- International Union for Conservation of Nature - Medzinárodná únia pre ochranu prírody
IZO	- Index znečistenia ovzdušia
JE	-Jadrová elektáreň
LVÚ	- Lesnícky výskumnícky ústav
MDPaT SR	- Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky
MH SR	- Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky
MK SR	- Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky
MO SR	- Ministerstvo obrany Slovenskej republiky
MP SR	- Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky
MPSVaR SR	- Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky
MS SR	- Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky
MŠ SR	- Ministerstvo školstva Slovenskej republiky
MV SR	- Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
M2 SR	- Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky
MŽP SR	- Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
NEL	- Nepochopiteľne extrahovateľné látky
NL	- Nerozpustné látky
NMVOC_s	- Nemetánové prchavé organické zlúčeniny
NP	- Národný park
OECD	- Organizácia pre ekonomickú spoluprácu a rozvoj
OH	- Odpadové hospodárstvo
OSN	- Organizácia spojených národov
OUŽP	- Okresný úrad životného prostredia
OV	- Odpadová voda
PAU	- Polycyklické aromatické uhľovodíky
PCB	- Polychlóvané bičenyly
POH	- Program odpadového hospodárstva
PRIĽA	- Pamiatková rezervácia ľudovej architektúry
PTEÚ	- Požiarno- technický a expertízny ústav
PÚ	- Pamiatkový ústav
REZZO	- Register emisií a zdrojov znečisťovania ovzdušia

RISO	- Regionálny informačný systém o odpadoch
RN	- Rozpočtové náklady
SAV	- Slovenská akadémia vied
SAŽP	- Slovenská agentúra životného prostredia
SHMÚ	- Slovenský hydrometeorologický ústav
SIŽP	- Slovenská inšpekcia životného prostredia
SKŽP	- Slovenská komisia pre životné prostredie
SR	- Slovenská republika
SSE	- Stredoslovenské elektrárne
StVaK	- Stredoslovenské vodárne a kanalizácie
ŠFŽP	- Štátny fond životného prostredia
ŠOP	- Štátna ochrana prírody
ŠÚ SR	- Štatistický úrad Slovenskej republiky
TANAP	- Tatranský národný park
TZL	- Tuhé znečisťujúce látky
ÚKSÚP	- Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky
ÚPD	- Územnoplánovacia dokumentácia
ÚPKM	- Ústav preventívnej a klinickej medicíny
ÚSES	- Územný systém ekologickej stability
ÚSIP	- Ústav systémového inžinierstva a priemyslu
ÚZIŠ	- Ústav zdravotníckych informácií a štúdií
ÚŽP	- Úrad životného prostredia
VaK	- Vodárne a kanalizácie
WaK	- Východoslovenské vodárne a kanalizácie
VD	- Vodné dielo
VN	- Vodná nádrž
VÚC	- Veľký územný celok
VÚP	- Výskumný ústav potravinársky
VÚPÚ	- Výskumný ústav pôdnej úrodnosti
Zb.	- Zbierka zákonov
Z.z.	- Zbierka zákonov (od roku 1993)
ZVaK	- Západoslovenské vodárne a kanalizácie
ZSE	- Západoslovenské elektrárne
ŽP	- Životné prostredie

Oficiálne používané skratky podnikov nie sú uvádzané

• TEXTY K OBRÁZKOM

- Obálka vpredu
- Kosatec dvojfarebný (Iris variegata) v ŠPR Dolina Hlboče v CHKO Malé Karpaty
 - Jež východoeurópsky (Erinaceus concolor) v CHKO Cerová vrchovina
 - Drevený kostolík v Hrabovej Roztoke - súčasť národnej kultúrnej pamiatky
 - Prírodná rezervácia Červenokamenské bradlo v CHKO Biele Karpaty
- Strana 3
- Ing. Jozef Zlocha, minister životného prostredia SR
- Strana 6
- Kontrasty (Žiarska kotlina a prvosienka v ŠPR Sivý vrch vTANAP)
- Strana 7
- Diaľkový prieskum Zeme - moderná metóda monitorovania životného prostredia (Trenčín a okolie)
- Strana 13
- Ovzdušie, voda, horniny, pôda a organizmy v meniacej sa krajine (zmeny v povodí vodného roku Rohozná)
- Strana 66
- Slovenská vidiecka a mestská krajina (Národný park Slovenský raj a Mestská pamiatková rezervácia Banská Bystrica)
- Strana 67
- Tatranský národný park - ŠPR Bielovodská dolina
- Strana 82
- Mestská pamiatková rezervácia Bardejov
 - Náučná lokalita - Chránený prírodný výtvor Dobšinská ľadová jaskyňa
- Strana 83
- Košická ohrozená oblasť (tepláreň Košice)
- Strana 95
- Odraz zmien životného prostredia (okolie EVO Vojany)
- Strana 127
- Pozitívne javy v odpadovom hospodárstve (výstavba riadenej skládky TKO Brezno)
- Strana 149
- Naš cieľ - zlepšenie životného prostredia a dôsledná ochrana prírody (ošetrovanie starej lipy)
- Strana 155
- Slovenská republika na pôde OSN v New Yorku
- Strana 158
- Príroda otvára brány dokorán (Gotická brána v ŠPR Súľovské skaly v CHKO Strážovské vrchy)
- Strana 159
- Za čisté ovzdušie, pitnú vodu a zdravé lesy (Studenovodský vodopád v TANAP)
- Strana 160
- Chránený bocian čierny (Ciconia nigra) v Kysuckej vrchovine
- Strana 161
- Skratky nepatria na stromy (v Bardejovskom lesoparku)
- Strana 165
- Symbol života a svetla (v južnom Zemplíne)
- Obálka vzadu
- Pamiatková rezervácia ľudovej architektúry Podbiel
 - V lesoch CHKO Veľká Fatra
 - Znečistené vody (na sútoku Váhu a Oravy v Kraľovanoch)
 - Odlesnená krajina pri obci Šípkové

• OBSAH

•	PREDSLOV	3
•	I. SLEDOVANIE A VYHODNOCOVANIE ENVIRONMENTÁLNEJ SITUÁCIE	7
•	KOMPLIČNÝ MONITOROVACÍ A INFORMAČNÝ SYSTÉM ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA	7
	Environmentálny monitorovací systém	7
	Environmentálny informačný systém	10
•	HODNOTENIE ENVIRONMENTÁLNEJ SITUÁCIE POMOCOU VYBRANÝCH INDIKÁTOROV OECD	11
•	II. ZLOŽKY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ICH OCHRANA	13
•	OVZDUŠIE	13
	Emisná situácia	13
	Ímisná situácia	17
•	VODA	27
	Zrážkové a odtokové pomery	11
	Povrchové vody a ich ochrana	29
	Podzemné vody a ich ochrana	33
	I Ižvanie vody	37
	Vodovody a kanalizácia	39
•	HORNINY	43
	Geologické faktory	43
	Bilancia zásob výhradných ložísk	47
•	PÔDA	49
	Bilancia plôch	49
	Monitoring pôd	50

• RASTLINSTVO	60
• Žrvočíšrvo	62
• III. OCHRANA A TVORBA KRAJINY	67
• KONCEPCIA ÚZEMNÉHO ROZVOJA SLOVENSKA	67
• ÚZEMNOPLÁNOVACIA DOKUMENTÁCIA	67
• ÚZEMNÝ SYSTÉM EKOLOGICKEJ STABILITY	68
• PRÍRODNÉ DEDIČSTVO	72
Sústava chránených území	72
Starostlivosť o prírodné dedičstvo	77
• KULTÚRNE DEDIČSTVO	78
Fond kultúrnych pamiatok	78
Pamiatkové rezervácie	80
• IV. STAV ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA VO VYBRANÝCH REGIÓNOCH	83
• ENVIRONMENTÁLNA REGIONALIZÁCIA	83
• OBIASTI SO SILNE AŽ EXTRÉMNE NARUŠENÝM ŽIVOTNÝM PROSTREDÍM	86
Bratislavská oblasť	86
Trnavskogalantská oblasť	87
Hornonitrianska oblasť	88
Hornopovažská oblasť	89
Strednopohronská oblasť	90
Strednospišská oblasť	91
Strednogemerská oblasť	92
Košická oblasť	93
Strednozemplínska oblasť	94
• V. PRÍČINY A DÔSLEDKY STAVU ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA	95
• VPLYVY HOSPODÁRSKYCH ODVETVÍ NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	95
Priemysel	96
Ťažba surovín	100
Energetika, teplárenstvo a plynárenstvo	102
Poľnohospodárstvo	107
Lesné hospodárstvo	110
Doprava	112
• OSÍDLENIE, DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ A ZDRAVIE OBYVATELSTVA	116

•	ODRAZ ZMIEN ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA NA EKOSYSTÉMY, EKONÓMIKU A KULTÚRNE PAMIATKY	122
•	VI. RIZIKOVÉ FAKTORY V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ	127
•	RADIAČNÁ SITUÁCIA	127
•	CHEMICKÉ LÁTKY	132
•	CUDZORODÉ LÁTKY V POTRAVINOVOM REŤAZCI	132
•	OHROZENIE OZÓNOVEJ VRSTVY	134
•	ODPADY	136
	Bilancia odpadov	136
	Výskyt, sporeba a spracovateľské možnosti druhotných surovín	137
	Zariadenia na zneškodňovanie odpadov	140
	Programy odpadového hospodárstva	143
	Dovoz, vývoz a tranzitná preprava odpadov	143
	Informačné zabezpečenie odpadového hospodárstva	145
•	HAVÁRIE A ŽIVELNÉ POHROMY	146
•	VII. STAROSTLIVOSŤ O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	149
•	EKONOMIKA STAROSTLIVOSTI O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	149
	Štátny rozpočet a investičná politika	149
	Štátny fond životného prostredia SR	150
	investície na celkovú ochranu životného prostredia	151
	Vybrané ekonomické nástroje na zlepšovanie životného prostredia	151
•	ENVIRONMENÁLNE PRÁVO	153
•	POSUDZOVANIE VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	154
•	VIII. MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA	155
•	MEDZINÁRODNÉ ORGANIZÁCIE	155
•	MEDZINÁRODNÉ DOHOVORY	157
•	DVOJSTRANNÉ VZŤAHY A INÉ MEDZINÁRODNÉ AKTIVITY	157
•	ZÁVER	159
•	ZOZNAM VYBRANÝCH POUŽITÝCH SKRATIEK	161
•	TEXTY K OBRÁZKOM	164
•	OBSAH	165

Názov:	Správa o stave životného prostredia Slovenskej republiky v roku 1994
Vydanie:	I.
Vydavatia:	Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky Hlboká 2, 812 35 Bratislava Slovenská agentúra životného prostredia Tajovského 28, 974 01 Banská Bystrica
Zodpovedný redaktor:	Ing. Miroslav Tončík riaditeľ Slovenskej agentúry životného prostredia
Vedúci zostavovateľského tímu:	Ing. Zuzana Lieskovská vedúca odboru environmentalistiky Slovenskej agentúry životného prostredia
Lektor, odborný garant a grafika:	RNDr. Jozef Klinda riaditeľ sekcie environmentálnych koncepcií, práva a organizácie MŽP SR
Grafická a tlačová úprava:	Roderik Klinda, Peter Peregrin
Náklad:	2 000 ks
Rozsah:	168 strán Íčelová publikácia Podľa rozdeľovníka MŽP SR zadarmo Text neprešiel jazykovou úpravou
Vytlačili:	Tlačiarne PRINT - EX, Bardejov